

PROTOKOLL

Dnr
O 33-2024

Sid
1 (12)

Opcat-inspektion av Polismyndigheten, polisregion Nord, arresten Sundsvall, den 12 och 13 november 2024

Inspektionens genomförande

På uppdrag av JO Per Lennerbrant genomförde seniora rådgivaren Gunilla Bergerén den 12 och 13 november 2024 en oanmäld inspektion av Polismyndigheten, polisregion Nord, arresten Sundsvall. Vid inspektionen deltog även byråchefen Nils Västberg, juristen Johanna Fransson, rättssakkunniga Melinda Maxe och experten i psykologi Knut Sturidsson.

Inspektionen inleddes med att lokalpolisområdeschef AA, gruppchef BB och stationsbefäl CC kortfattat presenterade verksamheten. Därefter förevisades arrestens lokaler och delar av lokalerna fotograferades. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av bl.a. rutiner, incidentrapporter och utskrifter ur Polismyndighetens digitala arrestförteckning (DAF). Vidare samtalade JO:s medarbetare med sex personer i personalen och en intagen. Inspektionen avslutades med en genomgång där företrädare för Polismyndigheten gavs möjlighet att kommentera de iakttagelser som JO:s medarbetare gjort vid inspektionen. Vid den avslutande genomgången deltog, förutom den lokalpolisområdeschef och gruppchef som närvarade vid det inledande mötet, även gruppchef DD.

Inspektionens syfte

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer (Opcat-verksamheten). Information om JO:s Opcat-verksamhet finns på JO:s webbplats.

JO Per Lennerbrant har beslutat om att genomföra en inspektionsserie för att följa upp den ansträngda beläggningssituationen i arrestverksamheten som bl.a. har beskrivits i media och i inkomna klagomål till JO. Granskningen är främst inriktad på den fysiska miljön, bemanningen av arresten och bemötandet av intagna. Detta är den tredje inspektionen inom ramen för denna granskning.

Arresten Sundsvall inspekterades av JO:s Opcat-verksamhet senast 2013 (se JO:s protokoll i dnr 6066-2013).

lakttagelser vid inspektionen och uttalanden av JO Per Lennerbrant

Nedan följer en beskrivning av de iakttagelser som JO:s medarbetare gjorde under inspektionen. I anslutning till rubrikerna om fysisk miljö, säkerhetscellen, bemanning och bemötande finns uttalanden av JO. JO avser att återkomma med samlade uttalanden efter inspektionsserien.

Fysisk miljö

lakttagelser

Arresten ligger i polishuset i centrala Sundsvall och är öppen dygnet runt alla dagar i veckan. Det finns totalt 27 celler, fördelade på två korridorer. I den ena korridoren, som kallas gul korridor, finns tolv tillnyktringsceller, s.k. LOB-celler, fem transportuppehållsceller och en säkerhetscell. I den andra korridoren, som kallas röd korridor, finns nio anhållningsceller. Personer som är omhändertagna för berusning kan placeras i både LOB-celler och transportuppehållsceller. Utöver celler finns det i arrestlokalerna bl.a. två inskrivningsplatser, en dusch och flera förhörssrum. När inspektionen inleddes hölls två personer i förvar i arresten.

I LOB-cellerna finns en madrass på golvet medan anhållnings- och transportuppehållscellerna är utrustade med skrivbord, sittplats och brits med madrass. Ingen av cellerna har egen toalett. Gemensamma toaletter finns i ena änden av cellkorridorerna. Såväl LOB-cellerna som anhållnings- och transportuppehållscellerna har vattenautomat och signalsystem. Cellerna i gul korridor har takfönster med frostade glas, medan övriga celler har fönster med persienner som alltid hålls nedvinklade för att förhindra insyn. Ljusinsläppet i samtliga celler är mycket begränsat. Det finns takbelysning som alltid är tänd och som endast kan regleras av personal. Vid rundvandringen noterade JO:s medarbetare att det är varmt i cellerna och att ventilationen generellt sett är dålig. I några av LOB-cellerna och på toaletterna luktar det också illa. Vid samtal med personal kom det fram att man vid städning av cellerna endast använder sig av avjoniserat vatten utan rengöringsmedel. Flera i personalen uttryckte att rengöringsmetoden är otillräcklig.

Rastgården är formad ungefär som en halvcirkel och är belägen på en innergård omgärdad av kontorsrum. Det finns ingen plats att sitta. Väggarna består av metallgaller som det går att se ut igenom. Taket är i heltäckande plåt, vilket begränsar känslan av utomhusvistelse och gör att rastgården upplevs som mörk även på dagtid. Intrycket var att rastgården snarast kan liknas vid en metallbur och att intagna som vistas på rastgården inte får någon egentlig utomhusvistelse.

Det sammantagna intrycket av arrestlokalerna var att de är omoderna och slitna. I samtal uppgav några i personalen att det skulle vara bra om lokalerna fick en generell uppfräschning. Vid rundvandringen noterade JO:s medarbetare att britsarna och skrivborden i samtliga möblerade celler är monterade så att det

finns en glipa mellan möbler och vägg. Det finns också tomma utrymmen under pallarna. Kort tid före inspektionen hade en intagen använt en glipa mellan ett skrivbord och en vägg som fästpunkt för en snara vid ett försök att skada sig själv. JO:s medarbetare noterade även att informationen om rättigheter som finns anslagen på insidan av de yttre celldörrarna har en så liten text att det är svårt att läsa den.

Vid den *avslutande genomgången* instämde ledningen i uppfattningen att lokalerna är omoderna och på vissa ställen luktar illa.

Uttalanden av JO Per Lennerbrant

Vid inspektionen noterades att britsarna och skrivborden i samtliga möblerade celler är monterade så att det finns en glipa mellan möbler och vägg. Det finns också tomma utrymmen under de väggfasta pallarna. JO har vid flera tillfällen uppmärksammat att denna typ av glipor och utrymmen under pallar har använts av intagna för att fästa hängsnaror vid självmordsförsök. Efter en Opcat-inspektion av arresten Norrköping i oktober 2024 konstaterade jag att Polismyndigheten har dröjt med att åtgärda denna typ av säkerhetsbrister, trots att myndigheten under 2019 meddelat att man inlett en nationell översyn av möbleringen för att förbättra säkerheten i cellerna (se protokoll i dnr O 28-2024). I arresten Sundsvall tycks den nationella översynen inte ha lett till några åtgärder alls. Detta är mycket allvarligt. Polismyndigheten måste vid samtliga arrester bedriva ett kontinuerligt arbete för att förhindra allvarliga incidenter och dra lärdom av de händelser som inträffat i arrestverksamheten över hela landet.

Vid inspektionen noterades även att det är svårt att läsa informationen om rättigheter som finns anslagen på insidan av den yttre celldörren. Jag vill i detta sammanhang understryka att information om rättigheter och rutiner som utgångspunkt ska finnas tillgänglig för de intagna under hela frihetsberövandet (se 1 kap. 4 § PMFS 2015:7, FAP 102-1). Om Polismyndigheten, som i det aktuella fallet, håller informationen tillgänglig genom att anslå ett informationsblad på insidan av den yttre celldörren måste myndigheten självklart se till att texten är läsbar. Jag utgår från att Polismyndigheten snarast vidtar åtgärder för att säkerställa att de intagna kan läsa informationsbladet inifrån cellerna.

Säkerhetscellen

lakttagelser

Säkerhetscellen är en s.k. vadderad cell. Den har neonorangea, vadderade väggar och golv samt svarta, tejpade lister. Insidan av celldörren, inklusive glasrutan för tillsyn, har täckts med samma vadderade material. Endast en smal glipa av glasrutan har lämnats fri för att möjliggöra tillsyn. Cellen har inga möbler och det finns varken signalsystem eller vattenautomat. På fråga från JO:s medarbetare om hur intagna i cellen får kontakt med personalen uppgav några i personalen att det sker tät tillsyn, vanligen var femte minut. En i personalen uppgav också att det går att höra om intagna är högljudda i cellen.

I samtal med personal kom det också fram att syftet med cellens utformning är att förhindra att intagna med bl.a. utåtagerande eller självskadande beteenden kommer till skada. Intagna kan även placeras i cellen iförda en s.k. skyddsdräkt som ytterligare ska förhindra självskada. Det är stationsbefälen som beslutar om en intagen ska placeras i cellen och det görs ingen läkarbedömning i samband med ett sådant beslut. Enligt personalen kommer säkerhetscellen till användning cirka en gång per vecka. Tanken är att intagna inte ska befinna sig i cellen under längre tid än vad som är nödvändigt. En i personalen beskrev färgen i cellen som "stressande". JO:s medarbetare hade vid rundvandringen svårt att föreställa sig att cellens färg och utformning skulle kunna ha en lugnande effekt på en intagen som är utåtagerande.

Säkerhetscellen i arresten Sundsvall

Vid den *avslutande genomgången* uppgav ledningen att det inte förs någon statistik över antalet intagna i säkerhetscellen som går att ta fram i DAF. Tidigare gjordes det en läkarbedömning i samband med att intagna skulle placeras i cellen, vilket enligt ledningen troligen ledde till att färre personer placerades där. Ledningen uppgav att de hade försökt att göra det lättare för intagna att orientera sig i cellen genom att installera de svarta listerna. Vid byggnationen av cellen fanns det inte någon annan färg att välja på för det vadderade materialet. Ledningen hade inte tillgång till det underlag som togs fram i samband med att säkerhetscellen byggdes.

Efter inspektionen inhämtades det underlag som Polismyndigheten tog fram när säkerhetscellen byggdes. Av underlaget framgår bl.a. att säkerhetscellen togs i drift som ett pilotprojekt under drygt två år innan det blev en permanent lösning. Under pilotprojektets första tid fanns ett krav om att intagna som placerades i cellen skulle undersökas av läkare på plats eller på sjukhus. Intagna i cellen skulle också stå under ständig tillsyn av personalen. Efter halva pilottiden togs kraven på läkarundersökning och ständig tillsyn bort. Huvudorsakerna till att kravet på läkarundersökning togs bort var att det inte fanns tillräckliga resurser för att skjutsa de intagna till sjukhus och att arbetet med att få en läkare till arresten var för tidskrävande.

Uttalanden av JO Per Lennerbrant

En placering i säkerhetscellen aktualiseras när en intagen har ett så våldsamt eller självskadande beteende att han eller hon inte kan placeras i en vanlig cell. Det har lagts ett stort ansvar på stationsbefälen och övrig arrestpersonal att bedöma om den intagne kan placeras i säkerhetscellen eller om personen i stället behöver vård på sjukhus. Stationsbefälen och arrestpersonalen saknar i normalfallet medicinsk kompetens för att göra en sådan bedömning. Det finns därmed en beaktansvärd risk för att intagna placeras i säkerhetscellen i stället för att ges nödvändig vård. Mot den bakgrunden ställer jag mig frågande till att kravet på läkarundersökning i samband med placeringen togs bort. Det har inte förts fram någon medicinsk förklaring till det, utan slopandet av läkarundersökningen tycks främst ha motiverats av praktiska svårigheter att få undersökningen till stånd. Beslutet verkar ha lett till att cellen använts i ökad utsträckning.

Om Polismyndigheten över huvud taget ska använda sig av en cell av det här slaget bör nationella riktlinjer tas fram för när en placering där får ske och när den ska upphöra. Åtgärder för att minska riskerna för de intagnas säkerhet måste vidtas. Ett krav på läkarundersökning bör övervägas. Läkarundersökningen bör syfta till att utesluta att den intagne behöver vård på sjukhus. Denna uppfattning ligger i linje med vad Europarådets kommitté mot tortyr, CPT, har uttalat (se t.ex. CPT/Inf (2016) 17, para. 44 och CPT/Inf (2018) 35, para. 129).

Eftersom säkerhetscellen saknar vanlig inredning är den inte lämplig för några längre placeringar. Enligt CPT bör placeringar i celler med liknande utformning inte pågå i mer än några timmar, förutom i mycket exceptionella fall (se CPT/Inf (2016) 17, para. 44). Jag delar den uppfattningen. Polismyndigheten bör även se till att uppgifter av betydelse, t.ex. orsaken till en placering och tidpunkten för när placeringen inleddes och avslutades, dokumenteras på ett sätt som kan följas upp och sammanställas i efterhand (se CPT/Inf (2018) 35, para. 129 och CPT/Inf (2018) 9, para. 76).

Vidare ska ett förvaringsrum i en polisarrest som utgångspunkt vara utrustat med signalsystem för att påkalla uppmärksamhet. Rum som används till förvaring av bl.a. berusade och våldsamma personer får dock ha annan lämplig inredning än den föreskrivna (se 3 § förordningen [2014:1108] om utformningen av häkten och

polisarrest). Även om det alltså kan vara möjligt att i vissa fall göra undantag från kravet på signalsystem, får undantaget aldrig innebära att en intagen försätts i en situation där han eller hon saknar möjlighet att vid varje given tidpunkt påkalla personalens uppmärksamhet. En sådan ordning skulle innebära alltför stora risker för de intagnas säkerhet. Om personalen inte har ständig tillsyn av den intagne måste det alltså finnas ett signalsystem i den intagnes cell. Detta gäller även för vadderade celler (se CPT/Inf (2014) 9, para 53).

Bemanning

lakttagelser

Under dagtid måndag–fredag bemannas arresten av två arrestvakter som är anställda av Polismyndigheten. Övrig tid ansvarar ett privat bevakningsföretag, Securus Säkerhet i Sverige AB (Securus), för bemanningen. Det är alltid minst två arrestvakter i tjänst. I samtal med personal kom det fram att samarbetet mellan de polisanställda vakterna och vakterna från Securus fungerar bra, men att det under en längre tid har funnits problem med bemanningen i bevakningsföretaget. Personalen beskrev att det tidigare har saknats lämpliga vakter, men att situationen nu blir bättre och bättre för varje månad som går. Enligt avtalet mellan Polismyndigheten och Securus måste arrestvakterna bl.a. vara svenska medborgare, ha genomgått väktargrundutbildning och ha minst ett års erfarenhet av väktar- eller arrestantuppdrag. För att bli tilldelad sitt förordnande är Securus personal även skyldig att gå en särskild utbildning som organiseras av Polismyndigheten. De vakter från Securus som JO:s medarbetare pratade med hade genomfört eller höll på att genomföra utbildningen.

Det finns vissa skriftliga rutiner för arbetet i arresten som är tillgängliga för vakterna i en pärm och på väggarna i vaktrummet. Intrycket av rutinerna var att de inte är genomarbetade och att de saknar viss information, bl.a. om tillsyn.

Vid arresten tjänstgör även sju stationsbefäl. Det är alltid minst ett stationsbefäl i tjänst. Stationsbefälet har en arbetsledande funktion i förhållande till arrestvakterna och leder det operativa arbetet i arresten. Stationsbefälet gör förmansprövningar och säkerhetsbedömningar. I samtal med personal kom det fram att förmansprövningar och säkerhetsbedömningar avseende personer som tas in i andra arrester, bl.a. Östersund och Härnösand, ibland genomförs på distans med hjälp av telefon av stationsbefälet i Sundsvall. Det förekommer också att stationsbefäl i Östersund gör förmansprövningar och säkerhetsbedömningar på distans avseende personer som tas in i arresten Sundsvall. Stationsbefäl som gör förmansprövningar på distans samtalar vanligtvis inte direkt med de intagna. I Härnösand finns en kamera som gör det möjligt för stationsbefälet i Sundsvall att se de intagna.

I samtal med personal kom det fram att samarbetet mellan arrestvakter och stationsbefäl fungerar bra. Det lämnades samstämmiga uppgifter om att stationsbefälet kommer ut till arresten i samband med inskrivning och när arrestvakterna efterfrågar det. Beslut om att personer som omhändertagits för

berusning ska släppas fattas dock per telefon, utan att stationsbefälet kommer ut till arresten. Bedömningen görs då i stället utifrån de uppgifter som arrestvakterna lämnar till stationsbefälet.

Vid den *avslutande genomgången* framförde ledningen att lösningen med förmansprövningar på distans fungerar bra och att den är en förutsättning för att verksamheten i regionen ska fungera. Ledningen beskrev att det är bra att det finns en kamera i Härnösand, men att det är svårt att få till sådana digitala lösningar eftersom frågan om IT-säkerhet ibland måste gå före.

Uttalanden av JO Per Lennerbrant

En viktig del i att upprätthålla personalens kompetens och tillgodose de intagnas rättigheter är att det finns tydliga rutiner för arbetet i arresten. Det är därför oroväckande att de lokala rutinerna för arresten Sundsvall framstår som att de inte är genomarbetade. Polismyndigheten behöver se över rutinerna noggrant och komplettera dem vid behov.

Jag har vid flera tillfällen uttalat att om förmansprövning behöver göras på distans bör den i första hand ske med ljud- och bildöverföring. Om prövningen ändå sker per telefon bör förmannen regelmässigt även tala direkt med den omhändertagne, om hans eller hennes tillstånd medger det (se t.ex. protokoll i dnr O 12-2023 och O 47-2019). Polismyndigheten behöver säkerställa att förmansprövning på distans i arresten Sundsvall sker i enlighet med detta.

Bemötande

lakttagelser

Efter insättning i cell ansvarar arrestvakterna för tillsynen av de intagna. Tillsyn sker vanligen genom en större plexiglasruta på den inre celldörren. I röd korridor genomförs tillsynen även med hjälp av en kamera som sitter på insidan av den yttre celldörren. På utsidan av dörren finns en liten display där vakterna kan aktivera kameran och se den intagne utan att öppna dörren. I samtal med personal kom det fram att kameran kan användas t.ex. när en intagen bruser upp vid ”vanlig” tillsyn eller när vakterna inte vill störa den intagne. Några i personalen beskrev att det kan vara svårt att se på displayen om den intagne andas, men att det blir lättare när man arbetat ett tag och vet vad man ska titta efter. JO:s medarbetare noterade att bilden på displayen har dålig upplösning och att det är svårt att se på bilden om den intagne rör sig eller andas.

Tillsynsfrekvensen är normalt 15 minuter för intagna som är omhändertagna för berusning. Samma tillsynsfrekvens gäller initialt för personer som är misstänkta för brott, för att därefter vanligtvis glesas ut till 60 minuter. Genomförd tillsyn dokumenteras med hjälp av ett elektroniskt system, där en mobil enhet används för att scanna en QR-kod. Systemet är anslutet till DAF och stationsbefälet kan i realtid se arrestvakternas noteringar över tillsynen. Vid rundvandringen noterade JO:s medarbetare att QR-koden vid samtliga celler är monterad på både den yttre

och inre celldörren. Tillsyn kan därmed registreras utan att den yttre celldörren öppnas, trots att det i gul korridor inte finns någon kamera på celldörren.

Eftersom det saknas toaletter i cellerna måste intagna som vill gå på toaletten signalera till arrestvakterna och bli ledsagade till en av arrestens gemensamma toaletter. I samtal beskrev personalen att intagna har rätt att gå på toaletten när de behöver det, men att de ibland kan behöva vänta en stund på sin tur. Några beskrev vidare att det, bl.a. på grund av toaletternas placering i arrestlokalerna, kan vara svårt att hjälpa upprörda eller berusade personer till toaletten på ett säkert sätt. Det kan därför förekomma bland alla kategorier av frihetsberövade att de får uträta sina behov vid avloppet på golvet i cellen. Den intagne som JO:s medarbetare pratade med uppgav att han hade nekats ett toalettbesök på natten med hänvisning till att arrestvakterna upplevt honom som otrevlig.

I samtal med personal kom det vidare fram att intagna vanligtvis blir fråntagna sina glasögon när de skrivs in i arresten och att de sedan kan få tillbaka dem om de efterfrågar det. En i personalen beskrev att det går att ”locka” de intagna som initialt varit utåtagerande med att de kan få tillbaka sina glasögon om de sköter sig. Även vad gäller intagna som placerats i säkerhetscellen beskrev personalen att det går att motivera de intagna till att sköta sig genom att ge tillbaka kläder eller erbjuda utevistelse. Den sammantagna bilden av personalens beskrivna förhållningssätt var att det ibland kan leda till att intagna som inte betar sig på ett önskvärt sätt inte får sina rättigheter tillgodosedda som en form av tillrättavisning.

Maten till de intagna levereras dagligen från sjukhuset. Intagna får frukost, lunch och middag. Maten innehåller aldrig fläsk och det finns alltid pannkakor som alternativ till sjukhusets mat. Dusch ska erbjudas varje dag och intagna tillfrågas vanligen om utevistelse i samband med måltider. Personalen beskrev att de intagna hinner få önskad utevistelse även vid hög beläggning, eftersom det är få som vill vistas utomhus under några längre stunder. I arrestens rutiner anges att personer som är omhändertagna för berusning inte bör tilldelas filt eftersom tillsynen då försvåras. En i personalen beskrev att omhändertagna för berusning i stället erbjuds kläder att ha på sig. Personalen beskrev vidare att det inte finns några lakan i arresten och att intagna som efterfrågar lakan kan få en extra filt att ligga på.

Vid den *avslutande genomgången* framförde ledningen att arrestvakterna alltid måste säkerställa att de observerar den intagne i samband med tillsyn. Ledningen hade svårt att föreställa sig att vakterna skulle registrera tillsyn på den yttre celldörren utan att ha försäkrat sig om att den intagne andas och mår bra, men medgav att QR-kodens placering på den yttre celldörren i gul korridor innebär en risk för ett sådant agerande. Vad gäller kamerorna i röd korridor uppgav ledningen att vakterna alltid måste öppna den yttre celldörren och titta genom glasrutan om det inte syns på displayen att en intagen t.ex. andas. Ledningen

bekräftade vidare att det förekommer att intagna ibland får uträtta sina behov på golvet i cellen.

Uttalanden av JO Per Lennerbrant

Tillsynen av en intagen måste alltid genomföras på ett sätt som innebär att personalen får en uppfattning om den intagnes tillstånd. En lösning som innebär att vakterna, i stället för att öppna den yttre celldörren, iaktar den intagne på en liten display med lågupplöst bild innebär en risk för att tillsynen inte genomförs på ett tillfredsställande sätt. Denna risk är särskilt påtaglig eftersom det vid arresten inte tycks finnas några särskilda rutiner som anger när tillsyn med hjälp av kamera och tillhörande display får ske. Om tillsyn med hjälp av kamera och display överhuvudtaget ska förekomma måste Polismyndigheten snarast vidta åtgärder för att säkerställa att sådan tillsyn endast sker i situationer där det är lämpligt.

Vidare bör Polismyndigheten omgående ta bort QR-koden på de yttre celldörrarna i gul korridor, eftersom placeringen där innebär att tillsyn kan registreras i systemet utan att den intagne faktiskt har observerats. Det finns allvarliga risker för de intagnas säkerhet med en sådan placering av koden.

Vid inspektionen kom det även fram att personer som är omhändertagna för berusning vanligen inte får tillgång till filt. Av den anledningen vill jag framhålla att ett förvaringsrum i polisarrest som utgångspunkt ska vara utrustat med bl.a. filt (se 1 kap. 8 § PMFS 2015:7, FAP 102-1). Personer som är omhändertagna för berusning bör alltså som regel få tillgång till filt när de tas i förvar i en cell.

Beläggningssituationen

lakttagelser

Beläggningssituationen i arresten varierar. I samtal med personal kom det fram att det i princip aldrig är fullt i arresten men att LOB-cellerna ibland blir fullbelagda på helger.

Under våren 2024 påverkades beläggningssituationen av att det fanns häktade i arresten. Antalet häktade som placerats i arresten under 2024 uppgick vid tiden för inspektionen till 29. Den häktade som befunnit sig längst i arresten var där i femton dagar efter häktning. Övriga häktade var där sju i dagar eller mindre. Det har inte skett någon dubbelbeläggning och inga barn har varit häktade i arresten. Vid ett tillfälle under våren var det helt fullbelagt, men inga häktade behövde placeras i LOB-celler. Polismyndigheten har fått information från Kriminalvården om att det sannolikt kommer bli aktuellt att placera häktade i arresten igen inom kort.

I samtal uppgav flera i personalen att situationen under våren varit mycket ansträngd. Vid hög beläggning fick Polismyndigheten avropa fler vakter från bevakningsföretaget för att klara av bemanningen. Några i personalen beskrev att arrestlokalerna inte är lämpliga för placering av häktade, bl.a. eftersom det inte går att erbjuda de häktade några isoleringsbrytande aktiviteter. Vistelsens innehåll

och aktiviteter var desamma för anhållna och häktade, vilket innebar att häktade endast kunde fördriva tiden med att läsa böcker eller tidningar och nyttja rastgården. Några i personalen beskrev att de försökte visa häktade särskild hänsyn genom att prata med dem mer. Det lämnades samstämmiga uppgifter om att de häktades rättigheter bättre kan tillgodoses i häkte.

Vid den *avslutande genomgången* framförde ledningen att det inte går att tillgodose de häktades rättigheter i arresten. Ledningen framförde också att transporter och bevakning av häktade som är placerade i arresten har tagit resurser från både arresten och övrigt polisarbete. Vid hög beläggning kan häktade som placeras i arresten framöver komma att placeras i alla celltyper enligt devisen ”en cell är en cell”.

Intagnas tillgång till hälso- och sjukvård

lakttagelser

Vid inskrivning i arresten ansvarar stationsbefälen för att ta reda på om den intagne har behov av receptbelagda mediciner eller sjukvård. Om en intagen behöver mediciner ansvarar sedan arrestvakterna för att medicinerna kommer till arresten. På dagtid kontaktar arrestvakterna den intagnes vårdcentral som vanligen kan skriva ut mediciner för tre dagar. På kvällstid kontaktas jourläkare. Medicinerna levereras tillsammans med en medicinlista och förvaras i öppna fack på ett skrivbord i vaktrummet. Varje cell har ett eget fack. Det är sedan arrestvakterna som iordningsställer doser och överlämnar medicinerna till de intagna. Förutom en instruktion om att medicinlistan ska fyllas i vid överlämning av medicinerna finns det inte några särskilda rutiner som rör medicinhanteringen i arresten. I samtal med personal kom det fram att arrestvakterna inte heller får någon utbildning kring medicinhanteringen. Intrycket hos JO:s medarbetare var att ansvaret för att hämta in och hantera mediciner helt har lagts över på arrestvakterna och att stationsbefälen inte kontrollerar huruvida medicinerna faktiskt levereras till arresten.

Flera i personalen beskrev att arbetet med att hämta in mediciner tar mycket tid från det övriga arbetet i arresten, särskilt på dagtid. Situationen upplevdes som särskilt problematisk när det fanns häktade i arresten, eftersom många häktade var hemmahörande i andra regioner. Det lämnades samstämmiga uppgifter om att frågan om medicinhantering är en av de svåraste i arresten. En i personalen beskrev en otrygghet kring att inte ha delegation från sjukvården men ändå förväntas ge rätt medicin till de intagna. Personen i fråga beskrev att man måste läsa på medicinlistan många gånger för att säkerställa att allt blir rätt.

Arresten har inte tillgång till någon sjuksköterska eller annan sjukvårdspersonal som regelbundet besöker de intagna. Om en intagen blir sjuk eller behöver uppsöka läkare kan stationsbefälen besluta att han eller hon ska tas till akuten. Vid mindre allvarliga fall kontaktas vårdcentral eller jourläkare. Det är arrestvakterna som löpande observerar de intagnas hälsotillstånd och vid behov

förmedlar informationen vidare till stationsbefälet. Stationsbefälet kommer också ut till arresten med jämna mellanrum.

Vid den *avslutande genomgången* framförde ledningen att frågan om medicinhantering har varit ett problem som de har försökt att lösa under lång tid utan att lyckas. Frågan är en av de största och svåraste för personalen i arresten. Ledningen framförde vidare att Polismyndigheten nyligen har fått information från centralt håll om att medicinerna måste förvaras i låsbara skåp. Det har därför inhandlats ett skåp där uttagen loggas med hjälp av en tagg. Skåpet har ännu inte börjat användas i arresten.

Barn i arrest

lakttagelser

Vid tiden för inspektionen hade 14 barn under 18 år blivit placerade i arresten under 2024. I samtal med personal kom det fram att barn i första hand ska placeras i häktet Saltvik. Om ett barn blir kvar i arresten ska barnet placeras i ett besöksrum utanför arresten och ha ständig tillsyn av två vakter. Besöksrummet är utrustat som ett förhöringsrum med skrivbord, dator och stolar. Personalen ställer även in en tätsäng som barnet kan ligga på. För JO:s medarbetare framstod det inte som att det vidtagits några åtgärder för att anpassa besöksrummet till ett barns vistelse där. Rummet är dessutom beläget i kontorsmiljö, vilket innebär att många i personalen återkommande rör sig utanför. JO:s medarbetare upplevde rummets placering som mindre lämplig.

I samtal uppgav flera i personalen att barn som hellre vill vistas i en cell än i besöksrummet får göra det. En i personalen uppgav att barn som är misstänkta för brott ofta placeras i cell. Barn i cell ska enligt personalen ha öppen dörr och ständig tillsyn av en vakt. Intrycket var dock att det förekommer att barn tillfälligt låses in med tät tillsyn i väntan på extrapersonal. Personalen lämnade samstämmiga uppgifter om att varken besöksrummet eller cellerna är lämpliga för placering av barn.

Vid den *avslutande genomgången* framförde ledningen att det alltid är en utmaning att både försöka tillgodose barnets bästa och upprätthålla säkerheten avseende frihetsberövade barn. Ledningen instämde i uppfattningen att lokalerna inte är lämpliga för barn. De har dock försökt lösa situationen så gott det går. Ledningen framhöll vidare att det är bestämt att barn som kommer till arresten ska placeras i besöksrummet. Beslut om att placera barn i cell får stå för de enskilda stationsbefälen.

Protokollförare vid inspektionen var Melinda Maxe.

Protokollet har justerats den 24 januari 2025 av Gunilla Bergerén.

Uttalandena har gjorts den 28 januari 2025 av JO Per Lennerbrant

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.